

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

13 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte – Diaconu Iurie,
Judecători – Boico Victor, Catan Liliana,

a examinat fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Bîrcă Ludmila în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2021, în cauza penală în privința lui

Pușca Gheorghe XXXXX, născut la data de
XXXXX.

Termenul examinării cauzei:
prima instanță: 09.02.2018 – 15.02.2021
instanța de apel: 05.03.2021 – 16.06.2021
instanța de recurs: 30.07.2021 – 13.10.2021

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 15 februarie 2021, Pușca Gheorghe a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. c) d) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare de un termen de 1 (unu) an, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Pantea Petru, a fost admisă integral, dispunându-se încasarea de la inculpatul Pușca Gheorghe în beneficiul părții vătămate Pantea Petru, a sumei de 4030 lei, cu titlul de prejudiciului material.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. În sentință, prima instanță a constatat în fapt că:

Pușca Gheorghe la data de 07.01.2018 în jurul orei 03:10, având scopul sustragerii bunurilor altei persoane, a pătruns în domiciliul

cet. Pantea Petru situat în satul XXXXX XXXXX, folosindu-se de situația că nu este observat de nimeni, a sustras pe ascuns din geanta lui Pantea Petru, mijloacele bănești în sumă de 3900 lei, din dulap o pereche de pantaloni sportivi în valoare de 100 lei, precum și din bucătărie o sticlă din plastic de 0,5 l cu rachiou în valoare de 30 lei, bunuri pe care ulterior l-a folosit în scopuri personale, prin ce a cauzat pățimitului o daună materială considerabilă în sumă de 4030 lei.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Pușca Gheorghe a comis infracțiunea prevăzută de art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, individualizată prin sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, prin pătrundere în locuință, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Postica Serghei în numele inculpatului Pușca Gheorghe, prin care a solicitat casarea totală a sentinței cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Pușca Gheorghe să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă, de o altă categorie.

3.1. În motivarea apelului, avocatul inculpatului a menționat că:

- nu este de acord cu individualizarea pedepsei și cu acțiunea civilă care urmează a fi admisă în principiu, deoarece nu a fost înaintată în scris, așa cum cere codul de procedură penală;

- inculpatul și-a recunoscut vinovăția încă de la urmărirea penală, în prezenta speță sunt prezente circumstanțe atenuante cum este, căința activă, expirarea, de la momentul comiterii infracțiunii, a cel puțin 2/3 din termenul de prescripție pentru tragerea la răspundere penală;

- sentința este nemotivată iar lipsa inculpatului de la judecarea cauzei în primă instanță nu duce automat la aplicarea celei mai aspre pedepse.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2021, apelul avocatului Postica Serghei în numele inculpatului Pușca Gheorghe, a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. În ședința instanței de apel inculpatul Pușca Gheorghe nu s-a prezentat în privința acestuia fiind intentat dosar de căutare cu nr. 2018440118. Astfel, în corespundere cu prevederile art. 321 alin. (2) pct. 1) și alin. (6) din Codul de procedură penală, instanța de apel a dispus examinarea recursului în lipsa inculpatului.

Totodată, instanța de apel a menționat că la judecarea cauzei în primă instanță, inculpatul Pușca Gheorghe la fel nu a fost prezent, instanța dispunând examinarea cauzei penale în lipsa acestuia, deoarece ultimul a

fost anunțat în căutare conform încheierii din 07.06.2018, iar potrivit art. 368 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, au fost date citirii declarațiile lui Pușca Gheorghe, date în cadrul urmăririi penale la data de 17.01.2018 (f. d. 40-41) în calitate de bănuț și procesul-verbal de audierea calitate de învinuit din 02.02.2018 (f. d. 53), unde ultimul a recunoscut parțial fapta imputată.

4.2. În motivarea soluției emise, instanța de apel, cu referire la chestiunea individualizării pedepsei penale a menționat că, prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 6, 7, 61, 75 Cod Penal, respectiv, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele care atenuează ori agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

În calitate de circumstanțe atenuante au fost reținute vârsta tânără și recunoașterea parțială a vinovăției, iar în calitate de circumstanță agravantă a fost reținut faptul că inculpatul a fost anterior judecat pentru fapte similare.

După gradul și caracterul prejudiciabil al faptei, în conformitate cu criteriile stabilite la art. 16 Cod penal, infracțiunea prevăzută de art. 186 alin. (2) Cod Penal se calificată ca infracțiune „mai puțin gravă”, pentru care legea penală prevede pedeapsa sub formă de amendă în mărime de la 650 la 1350 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 4 ani

Astfel, apreciind gradul prejudiciabil al faptei comise, personalitatea inculpatului Pușca Gheorghe, circumstanțele stabilite, instanța de apel a apreciat că prima instanță justificat și motivat a conchis că pentru a asigura realizarea scopului legal al pedepsei, în privința acesteia urmează a aplica pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 1 (unu) an cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În opinia instanței de apel, solicitarea invocată de partea apărării privind stabilirea unei pedepse mai blânde, neprivative de libertate, nu este oportună, deoarece inculpatul Pușca Gheorghe anterior a fost atras la răspundere penală, inclusiv pentru comiterea infracțiunilor similare, antecedentele penale nefiind stinse, mai mult, acesta pe parcursul examinării cauzei în instanța de judecată s-a eschivat de a se prezenta, fiind anunțat în căutare conform încheierii din 07.06.2018. Aceste circumstanțe denotă faptul că pedepsele penale aplicate anterior inculpatului Pușca

Gheorghe nu și-au atins scopul prevăzut la art. 61 Cod penal, din care motive, pedeapsa închisorii cu executare reală va fi pe măsură să conducă la realizarea scopurilor pedepsei, contribuind la corijarea și reeducarea inculpatului. Pedeapsa penală stabilită de prima instanță nu reprezintă o represiune excesivă, ci se justifică atât pentru reeducarea inculpatului, cât și pentru menținerea ordinii de drept.

Cu referire la soluția primei instanței în latura acțiunii civile, instanța de apel a menționat că în cadrul urmăririi penale, partea vătămată Pantea Petru a fost recunoscut prin ordonanța din 10.01.2018, ca parte civilă, solicitând încasarea din contul inculpatului a prejudiciului material în sumă de 3900 lei.

Astfel, instanța de apel reiterând prevederile art. art. 220 Cod de procedură penală și art. 123 alin. (6) Cod de procedură civilă, luând în considerație că au fost dovedite temeiurile și mărimea pagubei solicitate de partea civilă, instanța de apel a conchis că prima instanță corect și întemeiat a admis acțiunea civilă integral.

5. Nefiind de acord cu hotărârile emise, avocatul Bîrcă Ludmila în numele inculpatului Pușca Gheorghe a declarat recurs ordinar prin care, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, a solicitat casarea parțial a sentinței și a deciziei instanței de apel, în partea ce ține de aplicarea pedepsei și în partea admiterii acțiunii civile, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Pușca Gheorghe Ion recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. c) și d) Cod penal, să-i fie stabilită o pedeapsă penală cu suspendarea condiționată a executării în baza art. 90 Cod penal și admiterea acțiunii civile în principiu, urmând ca asupra acestei în cazul în care va fi înaintată să se expună instanța civilă competentă.

5.1. În motivarea recursului înaintat, avocatul a menționat că:

- la urmărirea penală, Pușca Gheorghe vina în comiterea infracțiunii a recunoscut-o parțial și a dat declarații referitor la învinuirea adusă;

- în prezenta speță sunt prezente circumstanțe atenuante cum este, căința activă, expirarea de la momentul comiterii infracțiunii, a cel puțin 2/3 din termenul de prescripție pentru tragerea la răspundere penală, antecedente penale stinse;

- instanțele de judecată nu au individualizat pedeapsa potrivit prevederilor art. 61, 75 Cod penal și a practicii judiciare constante, ce a dus la stabilirea unei pedepse neechitabile. Nu a fost luat în considerație gradul

infracțiunii comise, împrejurările în care a fost consumată infracțiunea, personalitatea lui Pușca Gheorghe, dar și lipsa circumstanțelor agravante. Scopul corectării și reeducării se va atinge și fără izolarea lui Pușca Gheorghe de societate, fiind posibil de a stabili pedeapsa sub formă de închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei conform art. 90 Cod penal;

- În cadrul urmăririi penale, partea vătămat Pantea Petru a înaintat pretenții materiale împotriva inculpatului Pușca Gheorghe, solicitând încasarea din contul acestuia a prejudiciului material în sumă de 3900 lei, dar în instanța de judecată nu a depus o acțiune civilă.

6. Referință asupra recursului declarat, a fost depusă de către procurorul în secția reprezentarea învinuirii în Curtea Supremă de Justiție, Crijanovschi Sergiu, prin care a pledat pentru dispunerea inadmisibilității recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în textul normei vizate.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Potrivit practicii judiciare constante, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică, dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din textul recursului declarat, Colegiul penal constată că partea apărării a invocat în calitate de temei pentru recurs, prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Verificând materialele cauzei, prin prisma temeiului de casare menționat, instanța de recurs a reținut că argumentele recursului apărării se întemeiază pe dezacordul cu pedeapsa aplicată, care în opinia recurentului este prea aspră, precum și cu modalitatea de executare a acesteia, în opinia recurentului fiind necesară aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

În acest context, Colegiul penal menționează, că potrivit art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a Codului penal în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a acestuia.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele atenuante și agravante, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Astfel, Colegiul penal reține, că persoanei declarate vinovate, trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Totodată, instanța de recurs reamintește, că categoriile pedepselor aplicate persoanelor fizice sunt expuse în Codul penal într-o anumită consecutivitate: de la cea mai blândă - amendă, până la cea mai aspră - detențiune pe viață.

În conformitate cu criteriile generale de individualizare a pedepsei, o pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative, prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Respectiv, doar instanța de judecată este în măsură să înfăptuiască acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a săvârșit o infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Analizând soluția instanței de apel, care a menținut pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 1 (unu) an, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, aplicată de către prima instanță, Colegiul penal conchide că instanța a motivat pe deplin și suficient necesitatea aplicării pedepsei sub formă de închisoare cu executare în penitenciar, motivare care este corespunzătoare practicii judiciare, ținându-se cont de

toate circumstanțele prezentei cauze penale și cele personale ale inculpatului Pușca Gheorghe, care potrivit materialelor cauzei nu este la prima abatere ce intră în vizorul legii penale, anterior fiind condamnat prin *sentința Judecătorei Orhei (sediul Telenești) din 11.01.2019 în baza art. 186 alin. (1) Cod penal, la pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, iar în baza art. 90 Cod penal a fost dispusă suspendarea executării pedepsei pe o perioadă de probațiune de 1 an, și cu toate acestea inculpatul a comis cu intenție o nouă infracțiune, aspecte care justifică complet aplicarea pedepsei sub formă de închisoare.*

Cu referire la alegațiile recurentului privind necesitatea dispunerii suspendării executării pedepsei cu închisoare, Colegiul penal notează că în conformitate cu art. 90 alin. (1) Cod penal, în cazul în care instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de personalitatea vinovatului, ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa cu închisoare în penitenciar, aceasta *poate* dispune suspendarea executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând în hotărâre perioada de executare a pedepsei în închisoare și perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă, precum și motivele condamnării cu suspendarea parțială a executării pedepsei.

Astfel, Colegiul penal evidențiază că lexemul „*poate*”, oferă posibilitatea și nu obligația instanței de judecată de a aplica prevederile acestei norme.

Respectiv, doar instanța de judecată este în măsură să înfăptuiască acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a săvârșit o infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Astfel, instanța de apel corect a reținut că deși inculpatul a comis o infracțiune din categoria celor ușoare, cu intenție, și luându-se în considerație pericolul social al infracțiunii respective și personalității inculpatului, instanța de apel prin prisma respectivelor circumstanțe corect a apreciat iraționalitatea modificării modului de executare a pedepsei stabilit de prima instanță.

Raționamentul de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal, are la origine persoana și comportamentul acestuia până la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperirii ei

cum ar fi: conduita bună a infractorului, stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită, comportarea sinceră în cursul procesului.

Stabilirea duratei ori a cuantumului pedepsei de către instanța de judecată, într-un caz concret, se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și cu pericolozitatea infractorului, care se evaluează după următoarele criterii: împrejurările și modul de comitere a infracțiunii, precum și mijloacele folosite, starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită, natura și gravitatea rezultatului produs sau a altor consecințe ale infracțiunii, motivul săvârșirii infracțiunii și scopul urmărit, conduita după săvârșirea faptei și în cursul procesului penal, nivelul de educație, vârsta, starea de sănătate, situația familială și socială etc.

Aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ea este un incident în viața acesteia.

Analizând condițiile în care poate fi acordată suspendarea executării pedepsei, rezultă că aceasta nu este un drept al inculpatului, ci o facultate a instanței de judecată, care este liberă să aprecieze dacă este cazul să o acorde.

Astfel, luând în considerație personalitatea inculpatului, Colegiul penal conchide asupra faptului că infracțiunea comisă de către Pușca Gheorghe nu reprezintă un incident în viața acestuia, dar o acțiune intenționată, fapt care determină lucid temeinicia soluției instanței de apel privind executarea reală a pedepsei cu închisoare.

În aceste circumstanțe, Colegiul penal conchide că hotărârea instanței de apel în latura atacată de către partea apărării, nu conține erori ce ar duce la casarea acesteia.

Referitor la alegațiile recurentului prin care invocă dezacordul cu soluția instanțelor de judecată privind încasarea din contul lui Pușca Gheorghe în beneficiul părții vătămate, Pantea Petru, a sumei de 3900 lei, cu titlu de prejudiciu material cauzat prin infracțiune, Colegiul penal reține temeinicia concluziilor instanțelor de judecată, considerând legale motivele pe care se întemeiază soluția de admitere a pretenției cu privire la încasarea prejudiciului material.

Sub acest aspect urmează a fi menționat că potrivit art. 387 alin. (1) și (3) Cod de procedură penală, odată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sunt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o

respinge. În cazuri excepționale când, pentru a stabili exact suma despăgubirilor cuvenite părții civile, ar trebui amânată judecarea cauzei, instanța poate să admită, în principiu, acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă.

Astfel, instanța de recurs ordinar nu a stabilit care sunt temeiurile ce pot sta la baza cazului excepțional ce face imposibil stabilirea exactă a sumei prejudiciului material, or, prima instanță la constatarea faptei și calificarea acesteia a reținut clar ce bunuri au fost sustrate și suma totală a acestora în mărime de 4030 lei, ce constituie o daună materială considerabilă pentru partea vătămată.

Mai mult, însăși partea apărării pe parcursul judecării cauzei susține faptul că inculpatul a recunoscut vinovăția la urmărirea penală, prin urmare a recunoscut fapta incriminată ce conține mărimea prejudiciului, astfel, careva dezacord cu mărimea acestuia contravine însăși poziției de recunoaștere a vinovăției expusă de către Pușca Gheorghe în cadrul audierilor la faza urmăririi penale.

Circumstanțele expuse atestă că instanțele de fond complet, corect și obiectiv, au judecat chestiunea compensării prejudiciului material cauzat prin infracțiune, stabilind clar cuantumul acestuia.

Analizând în cumul argumentele invocate de către recurent, Colegiul penal atestă că acestea au constituit obiect de examinare în instanța de apel, asupra cărora instanța s-a expus, complet, argumentat și motivat.

În acest sens, Colegiul penal face trimitere la pct. 37 a hotărârii CtEDO din 16.02.2010 în cauza Albert vs. România, în care s-a statuat că, art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să-și motiveze deciziile, nu poate fi interpretat ca impunere de a da un răspuns detaliat pentru fiecare argument (cauza Van de Hurk vs Olanda, din 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie printr-un alt mod, să examineze chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Prin urmare, instanța de recurs ordinar constatând temeinicia motivării soluției instanței de apel, o însușește integral întrucât această instanță a oferit răspunsuri complete și argumentate tuturor problemelor esențiale invocate în speță, pedeapsa aplicată inculpatului fiind una proporțională și echitabilă faptelor comise.

Ținând cont de cele constatate supra, Colegiul penal conchide că eroarea invocată în recurs nu și-a găsit confirmarea, iar hotărârea atacată

este legală și întemeiată, astfel că recursul urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Bîrcă Ludmila în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2021, în cauza penală în privința lui **Pușca Gheorghe XXXXX**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **19 noiembrie 2021**.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecători

Boico Victor

Catan Liliana